

ATGAVĘS SĄMONĘ IŠKART SUPRATAU, KAD KAŽKAS NEGERAI. Akinanti šviesa plieskė tiesiai į akis, o aš negalėjau net mirksėti. Bandžiau nusukti žvilgsnį, bandžiau atplėšti nuo šonų rankas ir prisidengti delnais veidą, bet neįstengiau. Mano kūnas buvo visiškai paralyžiuotas, jį kaustė toks skausmas ir šaltis, kokio gyvenime nebuvo jautęs. Mėginau šaukti, kviestis pagalbą, tačiau visos mano pastangos buvo tuščios. Burnoje kažkas stirksėjo ir degino gerklę, o ausys plyšo nuo baisaus užesio. Praslinko kelios valandos, o mano širdy tvyrojo tik tuštuma ir baisi neviltis. Kai per skausmą į sąmonę ėmė skverbtis padrikos mintys, neviltingis peraugo į siaubą...

„Kur aš?
Kas atsitiko?
Aš miręs!“

Tokios mintys, siaubas ir skausmas vėl nugramzdino mane į užmarštį.

Ir ačiū Dievui, nes ilgiau nebūčiau ištvėręs. Nežinau, kiek dienų ar valandų praėjo, kol atsitokėjau. Tebegulėjau

nejudrus, plačiai atmerktomis akimis. Skausmas buvo kiek aprimęs, šviesa tebespigino į akis, bet buvo pakenčiama, ir dabar jau įstengiau suvokti, kad tas siaubingas švokštimas – kažkieno sunkus, gilus ir garsus alsavimas... bet ne mano, tuo buvau tikras.

Atlėgęs fizinis skausmas užleido vietą kitai kankynei: sumaiščiai mintyse ir karštligiškam norui rasti atsakymus.

„Aš tikrai miręs?

Kieno kvėpavimą girdžiu?

Kas stirkso mano burnoje ir degina gerklę?“

Pamažu grįžo prisiminimai ir atmintyje iškilo, kaip man atrodė, vakarykštė diena: vakarėlis, išgertuvės, barnis su Laura ir Eduardas, įkalbinėjantis pabandyti tų kvailų narkotikų, kurie jam atrodė nepakartojami.

– Brangusis, gal jau gana gerti?.. Ar nematai, kad žudai save?! – šaukė ant manęs Laura. – Ar šito nori?

– Aš nenoriu nusižudyti, noriu tik pabėgti.

– Pabėgti nuo ko? Tu beprotis.

– Taip, beprotis, bet tu manęs nesupranti... niekas nesupranta...

Įsimečiau į burną porą žydrų tablečių, kurias paėmiau iš Eduardo. Tai buvo paskutinė akimirka, kurią prisiminiau.

„Ak, Dieve mano! Galiausiai taip ir atsitiko, aš nusižudžiau. Negali būti. Kas man? Kodėl negaliu nė krustelėti? Kodėl negaliu užmerkti akių?

„Tas mulkis nunuodijo mane, – maščiau. – Aš pragare, moku už visus savo darbelius. Čia kur kas blogiau, nei įsivaizdavau.“

Pomirtiniu gyvenimu netikėjau, bet tomis akimirkomis neradau kito atsakymo.

„Viešpatie, meldžiu, atleisk man! Suteik dar vieną progą...“

Mano mintis nutraukė atsiveriančių durų girgžtelėjimas, tada išgirdau moters balsą.

– Na ir triukšmingas šitas senas laužas! – nusistebėjo ji.

– Jokio kito neturime, pati žinai, kokie ligoninės reikalai, – atsakė jai vyras.

– Negali būti, kad turime tik vieną deguonies aparatą.

– Taip jau yra. Taigi tenka verstis, kaip išmanome.

– O jis? Kas jam nutiko?

– Jis?.. Jau nebeišsikapstys. Atklok ir įsitikinsi.

Pajutau, kaip man nuo veido nutraukia paklodę, ir pamaciau moterį baltu chalatu su nuostabos ir baimės išraiška veide.

– Jis pabudęs! – aiktelėjo ji. Vyras greta jos pasilenkė ir nužvelgė mane.

– Ne, jį tokį jau atvežė. Kai pristatė į priimamąjį, sakė, kad žmogus patyrė avariją. Buvo visiškai apsvaigęs nuo narkotikų, bet dar sąmoningas, ir vis kartojo:

„Laura, Laura, atleisk man.“

Vėliau ji ištiko koma ir kažkas panašaus į pomirtinį sąstingį, jam niekaip negalėjo užmerkti akių.

– Vargšas beprotis, jam būtų geriau, jei būtų miręs.

– O mums – juo labiau! Dabar turime palaikyti jo gyvybę, o jis guli kaip daržovė lovoje, kuri reikalinga kitiems, ir veltui eikvoja elektrą.

– Bet... jis mato, girdi... jaučia?

– Aišku, kad ne. Žiūrėk...

Jis pajudino žarnelę prie mano lovos, ir man siaubingai sudiegė petį.

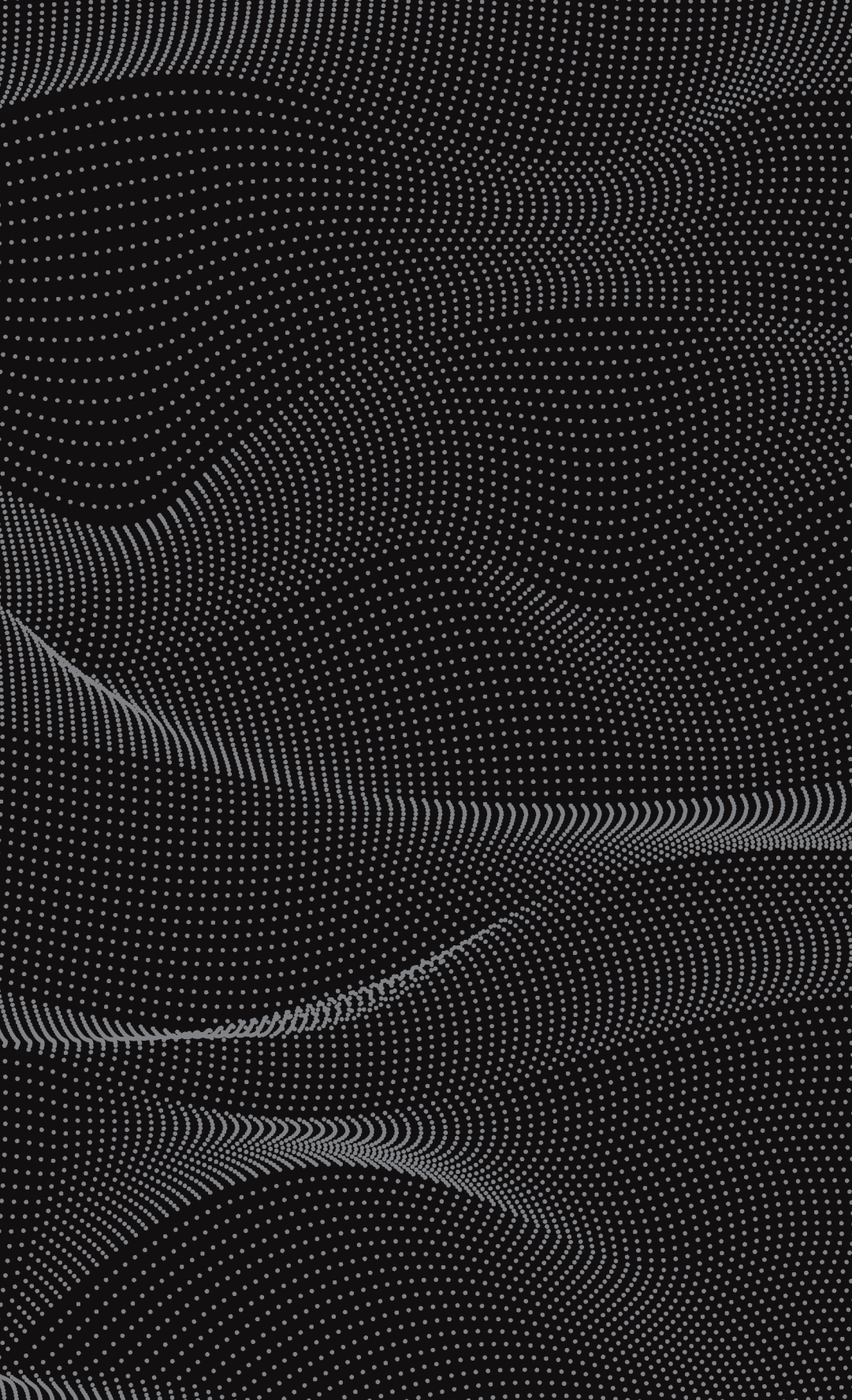
„Skauda, kvaily!.. aš gyvas! Aš sąmoningas, padėkit man!“ – tuščiai bandžiau sušukti.

– Jeigu jau esi čia, pakeisk tirpalą, – paliepė vyras. – Kas nors juk turi laistyti augalus.

Abu nusijuokė, ir mane užplūdo pyktis ir neviltis. Vyras išėjo, moteris pakeitė virš mano lovos kabantį buteliuką ir taip pat išskubėjo iš palatos.

Kai kuriuos atsakymus jau žinojau... Ausyse man vis skambėjo jų pokalbis. Avarija? Ištiko koma? Laura, atleisk man? Kas nors juk turi laistyti augalus... laistyti augalus... augalus.

.....

2

SKYRIUS

PIRMOSIOMIS DIENOMIS GALĖJAU TYRINĖTI PALATĄ, KURIOJE GULĖJAU. Iš tikrųjų tik tą jos dalį, kuri pateko į mano statišką regėjimo lauką. Palubėje kabojo iškleręs neoninis šviestuvai, kuris, atrodo, tuoj nukris.

Dešinėje lovos pusėje ant kabliuko kabojo tirpalo buteliukas, slaugytoja jį kasdien keisdavo. Kiek toliau dešinėje mačiau vamzdelį su juodomis dumplėmis, jos vis pakildavo ir nusileisdavo kvėpavimo, kurį dabar jau atpažinau kaip „savo“, ritmu. Kairėje pusėje stovėjo sudėtingas įrenginys su įvairiais jungikliais, švieselėmis ir diagramomis. Vėliau supratau, kad jis fiksuoja mano kvėpavimą, širdies dūžius ir maistingąsias medžiagas, tiekiamas man per žarnelę tiesiai į skrandį. Už šio įrenginio buvo matyti dalis lango, ir man tai buvo tikra kančia. Kas rytą pro jį besiliejanči šviesa sudirgindavo man vyzdžius, pažadindavo ir kaskart grąžindavo į pragarą, kuria-me gyvenau. Fizinis skausmas buvo menkniekis, palyginti su skausmu, kurį man kėlė mano paties mintys.

Bejėgiškumas, kaltė, pyktis, baimė ir kiti jausmai, kurių negalėjau išreikšti, – visa tai kaupėsi širdyje ir vedė mane iš proto.

Kasdien meldžiau likimo, kad daugiau nebepabusčiau, kad mano gyvybę palaikanti įranga sugestų ir pagaliau nutrauktų mano kančias. Kas tiems daktarams suteikė teisę mane čia laikyti? Kokia prasmė palaikyti man gyvybę? Aš – nelaiminga daržovė, negalinti nei pajudėti, nei išreikšti savo minčių!

Mane apėmęs bejėgiškumo jausmas pamažu virto neapykanta. Neapykanta tiems, kurie dirbtinai palaikė man gyvybę, neapykanta gyvenimui. Slaugytoja buvo teisi, jau geriau būčiau miręs. Bet vis tiek kasdien baimingu veidu ateidavo pakeisti tirpalo, kuriuo aš maitinausi. Nors manė, kad aš be sąmonės, niekada nežiūrėdavo man į akis.

Skubriai patikrindavo visus vamzdelius, jungiančius mano kūną prie įrangos, ir paskubomis išeidavo iš palatos. Kasdien, pamatęs ją užeinančią, melddavau, kad ji vieną dieną pamirštų manimi pasirūpinti. Negi ji nesupranta, kad palaikydama gyvybę daro man meškos paslaugą?

„Klausyk! Gal jau baik pagaliau, – nebyliai jos maldaudavau. – Jei tau taip baisu mane matyti, daugiau nebeateik, tiesiog leisk man numirti.“

Bet kaskart vis iš naujo stebėdavau, kaip ji įvykdo savo kasdienę pareigą ir palieka mane vieną... gyvą. Vėl ir vėl, ir vėl...

Po velnių, kada pagaliau visa tai baigsis?! Kas nors imkitės ko nors, padėkit man! Aš nebenoriu gyventi!

– *Geriau apsiprask, nes, atrodo, ilgai čia gulėsi, – kažkas netikėtai prakalbo.*

Bet... palatoje nieko nebuvo.

– *Na ir prisidarei nemalonumų, – neatlyžo keistasis balsas.*

– Kas tu? Angelas? – išsigandęs paklausiau.
Kažkaip supratau, kad balsas sklinda ne iš išorės.

– *Cha! Buvai užkietėjęs ateistas, o dabar įtikėjai Dievą su visa jo dangaus svita? Nejuokink.*

– Bet... iš kur tu žinai, apie ką aš galvoju? Aš išsikrausčiau iš proto?

– *Visai tikėtina.*

– Vadinasi, tu nesi tikras?

– *Paklausk... Negaliu pasakyti tau nieko, ko tu nežinotum. Gal vėliau suprasi, kas aš.*

– Bet... Laura sveika? Kodėl pas mane neatvažiuoja tėvai? Kada aš mirsiu? Tai bausmė?

– *Koks tu kvailas, drauguži. Aš nežinau nieko, ko tu nežinotum.*

– Tada man iš tavęs mažai naudos.

– *Jei nori, galiu išeiti.*

– Ne! Būk geras, neišeik.

Tą akimirką prisiminiau, kad Laura kalbėdavo apie dvasinį vedlį, su kuriuo galima užmegzti ryšį, jeigu daug medituoji. Man tai atrodė kvailystės.

– *Ir aš taip manau, – atsakė balsas. – Bet žodis „vedlys“ man prie širdies.*

Ar dvasinis vedlys galėtų būti toks sarkastiškas ir storžieviškas?

– *Klausyk, jei aš tau nepatinku, išeinu, ir baigta.*

– Ne, nesivargink, aš tik noriu suprasti, kas man darosi.

– Geriau būtum pasistengęs suprasti, kas tau darosi prieš iškrėsdamas tą kvailystę.

– Aš tik norėjau užsimiršti ir pabėgti nuo rūpesčių.

– Cha! Norėjai pabėgti nuo savo rūpesčių, bet tapai vergu?

– Vergu?

– Taip. Tu neturi jokios laisvės, negali nei judėti, nei reikšti savo minčių. Dar daugiau, negali net nusižudyti, jei panorėtum.

– O tu atėjai tam, kad aš pasijusčiau dar nelaimingesnis, – atkirtau jam.

– Atėjau? Aš visada buvau šalia. Bėda ta, kad niekada nesiteikei manęs klausytis. Be to, niekas negali tavęs priversti kaip nors pasijusti.

– Kokia kvailystė! Sakai, niekas negali manęs priversti kaip nors pasijusti? Tėvai nuolat mane suerzindavo, seserys ir brolis sumenkindavo, partnerės kaskart vis įskaudindavo ir nuvildavo.

– Paaiškinsiu tau... Prieš patekdamas čia, tu buvai visiškai laisvas, nepriklausei nuo niekieno valios. Galėjai daryti, ką nori, buvai savo gyvenimo šeimininkas.

– Ir ką tai turi bendro su mano jausmais?

– Palauk. Kur taip skubi? Šiaip ar taip, turime į valias laiko pasikalbėti ir pamąstyti.

– Bet tu toks sarkastiškas.

– Aiškinkimės toliau. Taip pat buvai laisvas galvoti, ką nori, ir todėl – rinktis savo jausmus.

– Rinktis savo jausmus?

– Taip. Tavo jausmai gali kilti ir kyla tik iš tavo minčių. Būna štai kaip: pagalvoji apie ką nors liūdno

ir nuliūsti, pagalvoji apie ką nors nemalonaus ir supyksti. Manai, kad kiti gali tave įskaudinti, nuvilti ar sugniuždyti, bet iš tikrųjų niekas negali įsibrauti į tavo sąmonę ir priversti tave ką nors galvoti ar jausti. Nors dabar kiti gali vartyti tavo kūną ir daryti su juo, ką nori, ir netgi galėtų išjungti šią tavo gyvybę palaikančią įrangą, tavo mintys vis dar priklauso tik tau.

– Sakei, kad negali pasakyti nieko, ko aš nežinočiau.

– Tai tik įrodo, kad nesi toks kvailas, kaip maneį.

– Ir vėl įžeidimai.

– Joks čia įžeidimas. Tu iš tikrųjų laikei save kvailiu.

Be to, laikei save auka, nuolat kaltindavai kitus arba aplinkybes dėl visų savo gyvenimo nesėkmių.

– Taip, mano gyvenimas toli gražu nebuvo lengvas.

Pagalvok, kokioje šeimoje augau. Be to, man nuolat nesisekdavo.

– Ak, vargšeli! Iš tavo žodžių galima pagalvoti, kad esi savo praeities, svetimų norų, aplinkybių ir likimo vergas.

– Nori pasakyti, kad aš galėjau kontroliuoti visa tai, kas atsitikdavo? Nori pasakyti, kad aš galėjau kontroliuoti kitus?

– Tu negalėjai kontroliuoti visko, kas atsitikdavo, bet galėjai ir gali valdyti tai, kas vyksta tavo sąmonėje. Tu pats sprendi, kokias mintis mąstyti ir kaip reaguoti į bet kokią situaciją.

– Na, žinoma. Bet kaip aš galėjau teigiamai reaguoti į visas tas savo problemas?

– Turėjai galimybę žvelgti į jas kaip į problemas ar kliūtis, kurias reikia įveikti, kaip į praeiksmą arba kaip į iššūkį. Kas, jei ne tu, spęsdavo, kaip reaguoti?

– Tu pradedi mane siutinti. Vadinasi, dėl visko, kas man atsitinka, esu kaltas tik aš vienas?

– *Tu pats siunti. Be to, niekas nieko nekaltina. Bet atsakyk man... Kas vedžiojo tavo ranką tą kartą, kai trenkei Laurai? Kas ją vedžiojo, kai pylėsi vieną taurę po kitos? Kas įbruko tau į burną tas tabletes, per kurias atsidūrei čia?*

Jaučiau, kad tuoj pratrūksiu. Man atrodo, galimybė reikšti savo jausmus mums – lyg apsauginis vožtuvas, o aš negalėjau net verksti. Buvau įtūžęs nuo tokių „vedlio“ kalbų, bet pikčiausia, kad kiekvienas jo žodis buvo tiesa. Laimė, tuo metu kai kas atitraukė mano dėmesį: durys staiga atsidarė ir užėjo slaugytoja. Šįkart – jau nebe ta ledinė moteris, paprastai keisdavusi tirpalą, kuriuo buvau maitinamas. Mergina priėjo prie lovos ir pasilenkė į mane pažiūrėti. Žaliose jos akyse atsispindėjo liūdesys, šviesūs plaukai vis užkrisdavo jai ant veido, ir ji nubraukdavo juos pirštais už ausų. Kelias akimirkas ji žvelgė į mane, ir aš spėjau ligoninės ženklelyje perskaityti jos vardą: Esperansa.

– Labas, – pasisveikino ji.

– Sveika, Esperansa, – nebyliai jai atsakiau.

– Vargšelis, tokios būklės.

– Juk žinai, koks tas gyvenimas, – mintyse tęsiau pokalbį.

Ji paglostė man plaukus ir tarė:

– Būk ramus, aš prižiūrėsiu tave.

– Ačiū tau, – pagalvojau.

– *Ji kur kas panašesnė į angelą nei aš, – pasakė mano vedlys. – Be to, graži.*